

MARTIN BRESTER · BART FROUWS

Ajax Lukraak

Nutteloze
voetbalfeiten die elke
Ajacied moet weten

UITGEVERIJ DE KRING

Voorwoord

Jongens waren ze – maar voetbaljongens. De Amsterdamse vrienden Han Dade en Floris Stempel richten daarom in 1893 (mede) voetbalclub *Union* op, die later wordt omgedoopt in *Footh-Ball Club “Ajax”*, inclusief spelfout. Er is één probleem: alleen de 15-jarige Dade bezit een echte voetbal, die hij in 1897 meeneemt als hij naar Rotterdam verhuist. Zonder voetbal geen voetbal, en noodgedwongen wordt de club opgeheven.

Twee jaar later keert Dade terug naar Amsterdam, en samen met Stempel en Carl Bruno Reeser maakt hij een doorstart: op zondag 18 maart 1900 richten zij in Café Oost-Indië in de Kalverstraat ‘eenen geheel nieuwe Voetbal-Vereeniging’ op, die de naam *Football-Club “Ajax”* krijgt. Nu zonder spelfout.

Het is het begin van de succesvolste voetbalclub van Nederland, die in de afgelopen 125 jaar alle prijzen wint en eeuwige roem vergaart. Ajax-spelers als Jan de Natris, Piet van Reenen, Johan Crujff, Jari Litmanen en Dušan Tadić – in dat iconische witte shirt met de rode baan – veroveren de harten van miljoenen voetbalfans over de hele wereld.

Gouden Jaren en zwarte dieptepunten wisselen elkaar af, van een winnend puntertje vlak voor tijd tot pijnlijke tegen-doelpunten diep in blessuretijd. Ajax overleeft twee wereldoorlogen, interne revoluties en FIOD-affaires, maakt tragische ongelukken en intense blijdschap mee, verhuist van polderveld naar Johan Crujff Arena, speelt in mistwedstrijden en waterballetten, en blijft altijd dapp’r strijden, fier en koen.

125 jaar Ajax-geschiedenis tot en met het seizoen 2024/25 in lijstjes samenvatten valt niet mee. Sommige gebeurtenissen hebben we bewust achterwege gelaten, terwijl andere aan onze aandacht kunnen zijn ontsnapt. Wij hopen op uw begrip. Suggesties en verbeteringen kunt u desondanks sturen naar ajax@ajaxlukraak.nl

Martin Brester en Bart Frouws

VOORNAMELIJK JAN

Jan Carstens	Jan Hassink	Jan Ditmeijer
Jan Oudheusden	Jan Becker	Jan Bouquet
Jan Moolhuijzen	Jan van den Heuvel	Jan Draaijer
Jan Grootmeijer	Jan van Diepenbeek	Jan 't Kruis
Jan Pelser	Jan den Boer	Jan Snoeks
Jan van Dodeweerd	Jan Bonneveld	Jan Quakernaat
Jan Schoevaart	Jan Elzenga	Jan Fransz
Jan Wolthuis	Jan Schubert	Jan Seelen
Jan Schindeler	Jan Distelbrink	Jan Dahrs
Jan Rauch	Jan Gerritsen	Jan Mulder
Jan van Dort	Jan de Jong	Jan Everse
Jan de Natris	Jan Stam	Jan Weggelaar
Jan Goosen	Jan Potharst	Jan Mølby
Jan Smit	Jan Los	Jan Wouters
Jan Schäfer	Jan Vinck	Jan Sørensen
Jan de Vos	Jan Looyen	Jan van Halst
Jan de Boer	Jan van Drecht	Jan Vertonghen
Jan van Heeswijk	Jan Wolterink	

EERSTE AJAX 1

<i>naam</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>leeftijd bij debuut</i>	<i>positie</i>
Cor Kist.....	02-03-1879	... 21	keeper
Chris Holst.....	11-10-1883	... 16	spil
Robertus Dijkstra	21-09-1883	... 17	linksback
Bernard Harbord	27-02-1884	... 16	rechtsback
Christiaan Hertel	09-01-1883	... 17	linkshalf
Hein Brockmann	30-09-1882	... 18	rechtshalf
Ad van der Laan	27-04-1883	... 17	linksbuiten
Hendrik Martaré.....	11-09-1884	... 16	linksbinnen
Frans Pasteuning.....	28-08-1883	... 17	rechtsbuiten
Hermann Stallmann	11-06-1883	... 17	rechtsbinnen
Johannes Geisler	29-11-1883	... 16	midvoor

De officiële opstelling van het eerste Ajax 1 is nooit bewaard gebleven. Bovenstaande ploeg was het basiselftal uit het eerste seizoen 1900/01.

LANDSKAMPIOEN

1918	1939	1968	1980	1995	2012
1919	1947	1970	1982	1996	2013
1931	1957	1972	1983	1998	2014
1932	1960	1973	1985	2002	2019
1934	1966	1977	1990	2004	2021
1937	1967	1979	1994	2011	2022

In 2020 werd de competitie van de Eredivisie niet uitgespeeld als gevolg van de coronacrisis. Op 24 april 2020 besloot de KNVB de 26ste speelronde niet af te maken en de stand van dat moment als eindstand te verklaren. Ajax stond met 56 punten uit 25 wedstrijden boven aan de ranglijst (evenveel punten als AZ, maar Ajax had een beter doelsaldo: +45 om +37), maar de KNVB riep dit seizoen geen landskampioen uit.

— RESULTATEN AJAX 1 1900/01 AVB AFD. II B —

30-09-1900DOSB-Ajax	1-2
21-10-1900Ajax-Volharding 3	2-3
28-10-1900Ajax-DOSB*	6-0
18-11-1900AFC 2-Ajax	1-3
16-12-1900Ajax-AFC 2	7-0
23-12-1900Volharding 3-Ajax	2-3

* Oorspronkelijk eindigde deze wedstrijd in 3-3, maar omdat DOSB een niet-gerechtigde speler had opgesteld, kreeg Ajax een reglementaire 6-0 overwinning toegewezen (sommige bronnen spreken van 5-0).

Niet vast staat of de eerste officiële competitiewedstrijd van Ajax op zaterdag 29 óf op zondag 30 september 1900 is gespeeld. Dat is jammer, want nu zullen we nooit helemaal zeker weten of Hein Brockmann op zijn 18de verjaardag debuteerde in Ajax 1, immers geboren op 30 september 1882. Wel staat vast dat Ajax de uitwedstrijd tegen DOSB (Door Oefening Steeds Beter) met 1-2 won. Een goed begin, maar aan het einde van de competitie helaas niet genoeg om kampioen te worden; op doelsaldo werd Volharding 3 de eerste kampioen van de AVB Afdeling II B.

EINDSTAND EERSTE SEIZOEN 1900/01

	<i>gewonnen</i>	<i>gelijk</i>	<i>verloren</i>	<i>punten</i>	<i>doelsaldo</i>
1. Volharding 3	5	0	1	10	60-9
2. Ajax	5	0	1	10	22-7
3. DOSB	2	0	4	4	13-18
4. AFC 2	0	0	6	0	1-62

LAATSTE JAN

In de eerste elf seizoenen – van 1900/01 tot en met 1911/12 – speelden tien Jannen in Ajax 1. Dat zijn er net zo veel als in de afgelopen 67 jaar: Jan Seelen debuteerde als 44ste Jan in het seizoen 1958/59, terwijl Jan Vertonghen sinds zijn debuut in het seizoen 2006/07 al negentien jaar de 53ste en tot nu toe laatste Ajax-Jan is.

HOE HET ALLEMAAL BEGON

Op 14 maart 1900 werd onderstaande brief gestuurd aan enkele bekende actieve Amsterdamse voetballers.

M.

Met deze noodigen ondergeteekenden U beleefd uit a.s. Zondag-morgen 18 maart ten 9.45 ure in een der bovenzalen van Café Oost-Indië, Kalverstraat no. 2, ons met Uwe tegenwoordigheid te vereeren, ter bespreking tot oprichting eener geheel nieuwe voetbalvereniging.

Reeds vele personen hebben hunne ingenomenheid betuigd met ons voornemen door zich als werkend lid bij ons aan te sluiten.

Hopende U aan onze uitnoodiging zult willen voldoen, teekenen wij met achting,

F. Stempel, voorloopig president

C.B. Reeser, voorloopig secretaris, 3e Helmerstraat 61

H.D. Dade

JOHANNEN

Johan Cruijff
Johan Engelsma
Johan Neeskens
Johan Wieringa
Johan Zuidema

EERSTE AJAX VROUWEN

Marieke Ubachs	Vesna Veltrop
Laura du Ry	Sabine Becx
Pascalie Tang	Carmen Manduapessy
Donna van Rossum	Eshly Bakker
Leonne Stentler	Linda Bakker
Daphne Koster	Liza van der Most
Petra Hogewoning	Mandy Versteegt
Tessel Middag	Babiche Roof
Desiree van Lunteren	Anouk Hoogendijk

Chris Holst was de eerste aanvoerder van Ajax in 1900; Velibor Vasović was de eerste buitenlandse aanvoerder van Ajax in 1970.

DENNENAPPEL

Van de status die de Engelse FA Cup al sinds de oprichting in 1871 geniet, kan de Nederlandse variant – de KNVB Beker – alleen maar dromen. Al was het maar omdat de vaderlandse bekercompetitie veelvuldig van naam is veranderd. Kreeg de winnaar van de eerste nationale bekercompetitie in 1894 nog het Holdertbeeld als prijs uitgereikt, in 1899 werd dat de Holdertbeker, gevolgd door de NVB Beker in 1921, wederom de Holdertbeker in 1930, de KNVB Beker in 1946, de Amstel Cup in 1995, de Gatorade Cup in 2005, de KNVB Beker in 2006, en sinds 2018 is het de TOTO KNVB Beker. Hoe het ding ook heet, Ajax won de ‘Dennenappel’ in totaal twintig keer. Daar staan acht verloren finales tegenover.

KNVB BEKERWINNAAR

<i>seizoen</i>	<i>tegenstander</i>	<i>uitslag</i>
1916/17	VSV	5-0
1942/43	DFC	3-2
1960/61	NAC	3-0
1966/67	NAC	2-1 (N.V.)
1969/70	PSV	2-0
1970/71	Sparta	2-2 (N.V.), 2-1 (REPLAY)
1971/72	FC Den Haag	3-2
1978/79	FC Twente	1-1 (N.V.), 3-0 (REPLAY)
1982/83	NEC	3-1, 3-1 (2 WEDSTRIJDEN)
1985/86	RBC	3-0
1986/87	FC Den Haag	4-2 (N.V.)
1992/93	sc Heerenveen	6-2
1997/98	PSV	5-0
1998/99	Fortuna Sittard	2-0
2001/02	FC Utrecht	3-2 (N.V.)
2005/06	PSV	2-1
2006/07	AZ	1-1 (8-7 N.S.)
2009/10	Feyenoord	2-0, 4-1 (2 WEDSTRIJDEN)
2018/19	Willem II	4-0
2020/21	Vitesse	2-1

Meters, meters, meters buitenspel
Meters, meters, meters buitenspel
Kloeg die zag het niet, de rest die zag het wel
meters, meters, meters buitenspel

DE DUBBEL

<i>seizoen</i>	<i>trainer</i>	
1982/83	Aad de Mos	
1966/67	Rinus Michels	1997/98
1969/70	Rinus Michels	Morten Olsen
1971/72	Stefan Kovács	2001/02
1978/79	Cor Brom	Ronald Koeman
		2018/19
		Erik ten Hag
		2020/21
		Erik ten Hag